

Potvisstrandingen: dertig ton slap geklets

Er zijn in de laatste week van november weer vijf potvissen 'op het strand gesmeten'. Eén bij Wassenaar en vier op de oostpunt van Ameland. Dat geeft altijd volop aanleiding voor radio, TV en krant om al dan niet ter plekke reportages te maken over de arme dieren ('hij hilde nog voor hij stierf') en de mensen die er zich mee bemoeien. Over die laatsten gaat dit kolommetje. Ik verbaas me er altijd weer over hoe gestudeerde en volwassen mensen die niet van rijkswege in een kliniek zijn opgesloten in staat blijken om klinkklare onzin te verkopen. Vaak zijn ze dan ook nog doctor(andus) in de biologie, waardoor ik bevangen word door symptomen van plaatsvervangende schaamte.

Al drie jaar terug bij de stranding van de potvissen bij Kijkduin en op de Belgische kust, wist één van mijn gerespecteerde collega's te melden dat de strandingen het gevolg waren van de aanleg van de Kanaaltunnel. Doordat er ieder kwartier een trein door de Chunnel raast, ontstaan geluidstrillingen die de dieren in verwarring brengen. Ze kunnen of durven de submariene spoorbaan niet over te steken en raken dus in de Noordzee verstrikt. En vervolgens stranden ze. Achteraf gaf deze gerespecteerde collega toe dat het een verhaal was om toch maar vooral in de krant te komen, maar dat – om mijn goede vader te citeren – is het rechtpraten van een banaan.

Reeds de Wassenaarse potvis van 28 november was aanleiding voor een andere gerespecteerde collega – dit keer iemand van het zeehondjesopvangcentrum in Pieterburen – om de Airbag Voor Walvissen te introduceren. Ik citeer het Rotterdams Dagblad, dat meldde dat deze

collega 'pleitte voor een actieplan voor aangespoelde zeezoogdieren. Op verschillende plaatsen langs de kust zouden luchtkussens moeten klaarliggen. Die kunnen onder en tegen een aangespoeld exemplaar worden aangedrukt en aan de kussens kan het beest naar zee worden getrokken. Eén karretje met het materiaal langs de Noordzeekust en één bij de Waddenzee is volgens haar al voldoende om dierenlevens te redden.'

Ik zie het al voor me: er strandt een potvis op de oostpunt van Ameland, bij het Oerd, 17 kilometer van de aanlegsteiger bij Nes vandaan. Zogauw de eerste jogger het beest waarneemt, loopt die gauw terug naar huis, belt Pieterburen, vandaar gaat men het karretje ophalen dat vanwege de centrale ligging in Harlingen in een loods van de reddingmaatschappij staat, rijdt ermee naar de steiger in Holwerd, vaart ermee over naar Nes met de pont van half elf, laadt daar aangekomen het karretje over in een aanhanger van een in allerijl gecharterde tractor, die er vervolgens mee over het strand naar de potvis rijdt, 17 kilometer afstand met een vaart van zo'n 20 km per uur. Al die tijd ligt de potvis te wachten op zijn airbag. Huilend. Overigens wil ik nog graag meemaken dat iemand in staat is om dertig ton spek op zo'n king-size binnenband omhoog te krijgen. En dan. Waarheen? Terug de Noordzee op is uitstel van executie.

De derde gerespecteerde collega – dit keer iemand van het Dolfinarium in Harderwijk – wist tenslotte op het NOS-Journaal te melden dat strandingen zich concentreren op bepaalde plekken. Als je op die plek gaat graven, zo vertelde hij, dan stuit je er op botten van potvissen die zo'n tienduizend jaar geleden zijn gestrand. De reden daarvan zijn minieme afwijkingen in het aardmagnetisch veld, waardoor de dieren juist dáárheen

zwemmen. Jammer nu dat de dieren die op Ameland aanspoelden al twee dagen dood waren. Het detecteren van aardstralen is dus kennelijk óók iets wat dode potvissen kunnen. Jammer ook dat potvissen zich – voor zover bekend – oriënteren met behulp van geluidsgolven. Vreemd ook dat potvissen langs de gehele kust stranden, en áls er een concentratiepunt is (b.v. bij Kokzijde/Nieuwpoort) dat komt dat door de richting van langgerekte zandbanken en geulen in de Noordzee. En dat graven is al helemaal een raadsel, want tienduizend jaar geleden lag de kust op een andere plaats dan tegenwoordig. Kortom, de New Age en het eindemillennium-syndroom hebben bikkelhard toegeslagen in de gedachtenwereld van deze collega. Wellicht loopt er een aardstraal door het Dolfinarium.

Gerald Durrell schreef eens de schitterende zin: 'This is the sort of information that makes people wonder whether zoologists are quite sane.'

Vrij vertaald: 'dit is het soort informatie waardoor mensen zich gaan afvragen of biologen wel goed snik zijn.'

Hij doelde op het gegeven dat de kleine Afrikaanse klipdassen verwant zijn aan olifanten. Wat mij betreft is deze uitspraak nog veel meer van toepassing op de Chunnel-trillingen, de karretjes met luchtkussens en de aardstralen van het Dolfinarium. Gelukkig is een luchtkussen gauw lek geprikt.